

Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
MACIEJA SZPUNARJA,
predstavljeni 18. februarja 2016¹

Zadeva C-200/14

Silvia Georgiana Câmpean

proti

Serviciul Fiscal Municipal Mediaș,

nekdanja Administrația Finanțelor Publice a Municipiului Mediaș,

in

Administrația Fondului pentru Mediu

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Tribunalul Sibiu (Romunija))

Zadeva C-288/14

Silvia Ciup

proti

Administrația Județeană a Finanțelor Publice Timiș – Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Timișoara

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Tribunalul Timiș (Romunija))

„Predhodno odločanje — Vračilo neupravičeno pobrane dajatve — Načeli enakovrednosti in učinkovitosti — Listina Evropske unije o temeljnih pravicah — Členi 17, 20, 21(1) in 47 — Dajatev, pobrana v nasprotju s pravom Unije — Nacionalna ureditev o določitvi pravil vračanja — Izvrševanje sodnih odločb, izdanih zoper organe javne oblasti — Vračilo, razporejeno na pet let — Zahteva pridobiti sodno odločbo — Način izračuna obresti — Omejitev možnosti upoštevanja obstoječih davčnih obveznosti — Neobstoj možnosti predlagati izvršbo“

Uvod

1. Problematika v Romuniji veljavne dajatve, ki se pobira pri registraciji motornih vozil, je že nekaj let stalno prisotna v sodni praksi Sodišča. V več sodbah Sodišča je bila ta dajatev v njenih zaporednih oblikah razglašena za nezdružljivo s pravom Unije.² Vendar tematika s tem ni bila izčrpana, ker se je izkazalo, da so pravila za vračanje te dajatve, ki so jih določile romunske oblasti, podobno problematična.³

2. Prav na to se nanašajo vprašanja za predhodno odločanje v obravnavanih zadevah, ki sta jih predložili romunski sodišči. Čeprav ti zadevi nista bili združeni, je Sodišče odločilo opraviti skupno obravnavo, ker se vprašanja za predhodno odločanje, ki so bila v njiju zastavljena, v večji meri prekrivajo. To je razlog, da sem se tudi sam odločil v teh zadevah predstaviti skupne sklepne predloge.

¹ — Jezik izvirnika: poljščina.

² — Glej sodbe Tatu (C-402/09, EU:C:2011:219), Nisipeanu (C-263/10, EU:C:2011:466) in Manea (C-76/14, EU:C:2015:216) ter vrsto sklepov, ki se nanašajo na to vprašanje.

³ — Glej sodbe Irimie (C-565/11, EU:C:2013:250), Nicula (C-331/13, EU:C:2014:2285) in Târșia (C-69/14, EU:C:2015:662).

Pravni okvir

Pravo Unije

3. Dajatev, katere vračilo zahtevata tožeči stranki v postopkih v glavni stvari, je bila razglašena za nezdružljivo s členom 110 PDEU. V skladu s sodno prakso Sodišča pravo Unije zahteva, da se mora taka dajatev vrniti.⁴ Do tega vračila mora priti ob spoštovanju načel enakovrednosti in učinkovitosti. Ureditev, ki je predmet vprašanj za predhodno odločanje v obravnavanih zadevah, bo treba presoditi ob upoštevanju teh načel.

4. Poleg tega predložitveni sodišči navajata vrsto določb Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, zlasti njene člene 17, 20, 21(1) in 47.

Romunsko pravo

5. Ker je bilo z navedenimi odločbami Sodišča ugotovljeno, da je dajatev, ki se pobira pri registraciji rabljenih motornih vozil, uvoženih iz drugih držav članic, nezdružljiva s pravom Unije, so se romunski organi znašli v položaju, v katerem so morali vrniti pomembne zneske, ki so bili pobrani iz naslova te dajatve. V tem položaju so romunski organi za to vračilo določili posebna pravila, vsebovana v Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8 din 26 februarie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte normative și alte măsuri fiscal-bugetare (nujna uredba vlade št. 8 z dne 26. februarja 2014 o spremembah in dopolnitvah nekaterih zakonodajnih aktov in drugih davčnih in proračunskih predpisov, v nadaljevanju: OUG št. 8/2014). Med drugim člen XV te uredbe določa:

„1. Plačilo zneskov, določenih s sodno odločbo, katere predmet je vračilo dajatve za onesnaževanje motornih vozil in dajatve za onesnaževanje z emisijami motornih vozil, obresti, izračunanih do dneva celotnega vračila, in sodnih stroškov ter katerih koli drugih zneskov, ki jih določi sodišče in ki so postali izterljivi do 31. decembra 2015, se izvede v petih letih, in sicer tako, da se vsako leto plača 20 odstotkov tega zneska.

2. Zahtevki plačnikov za vračilo iz odstavka 1 se v skladu z določbami uredbe št. 92/2003 o zakoniku o davčnem postopku, kakor je bila pozneje spremenjena in dopolnjena, obravnavajo v 45 dneh od vložitve, plačilo letnih obrokov pa se izvede v skladu s tabelo, ki jo pripravi Administrația Fondului pentru Mediu (uprava okoljskega sklada).

3. Rok iz odstavka 1 začne teči od dneva, ko se izteče rok iz odstavka 2.

4. Za čas iz odstavka 1 se ustavijo vsi postopki izvršbe.

5. Zneski iz odstavka 1, plačani na podlagi te nujne uredbe, se posodobijo z indeksom cen življenjskih potrebščin, ki ga sporoči Institutul Național de Statistică (državni statistični urad).

6. Postopek za izvedbo plačil na podlagi izvršilnih naslovov se v roku iz odstavka 1 določi s skupno uredbo ministra za okolje in podnebne spremembe in ministra za javne finance.

7. Ostanki zneskov v zvezi z izvršilnimi naslovi, izdanimi do uveljavitve te nujne uredbe, v zvezi s katerimi postopek izvršbe ni bil začel, se plačajo v skladu z določbami odstavkov od 1 do 6.“

4 — Glej zlasti sodbo Târșia (C-69/14, EU:C:2015:662, točka 24).

6. Izvedbeni predpisi za OUG št. 8/2014 so bili sprejeti z uredbo ministra za finance in ministra za okolje in podnebne spremembe št. 365/741/2014⁵ (v nadaljevanju: uredba št. 365/741/2014). Priloga I k tej uredbi določa postopek vračila dajatve. V skladu z informacijami, vsebovanimi v predlogu za sprejetje predhodne odločbe, ta postopek med drugim določa: da se vračilo izvede na podlagi zahteve davčnega zavezanca, h kateri mora davčni zavezanec priložiti med drugim overjeni prepis sodbe, s katero je ugotovljena obveznost vračila (točke od 1 do 3, 7 in 8); da se zahteva za vračilo dajatve obravnava v 45 dneh, kar je izjema od roka 30 dni, ki se običajno uporablja v podobnih primerih (točka 5) in da se zneski, dolgovani iz naslova vračila, lahko odštejejo od drugih davčnih dolgov zainteresirane osebe, vendar le do višine letnih obrokov (20 %), določenih z OUG št. 8/2014 (točka 19).

7. Členi od 1 do 3 Ordonanța nr. 22 din 30 ianuarie 2002 privind executarea obligațiilor de plată ale instituțiilor publice, stabilite prin titluri executorii (zakonska uredba št. 22 z dne 30. januarja 2002 o izpolnjevanju obveznosti plačil javnih institucij, ugotovljenih z izvršilnim naslovom), kakor je bila spremenjena, (v nadaljevanju: OG št. 22/2002) določajo:

„Člen 1

1. Terjatve do javnih institucij in organov, ugotovljene z izvršilnim naslovom, se poplačajo z zneski, ki so v ta namen odobreni v njihovih proračunih, ali po potrebi z izdatki, med katere spada zadevna obveznost plačila.

2. Terjatve do javnih institucij in organov, ugotovljene z izvršilnim naslovom, se ne morejo poplačati z zneski, ki so v okviru potrjenega proračuna namenjeni kritju stroškov organizacije in delovanja, med katere spadajo stroški za zaposlene, ki naj bi jim omogočili izpolnjevanje nalog in zakonskih ciljev, zaradi katerih so bile te javne institucije in organi ustanovljeni.

Člen 2

Če se poplačilo terjatev, ugotovljenih z izvršilnim naslovom, ne začne ali se ustavi zaradi pomanjkanja sredstev, mora institucija dolžnica v šestih mesecih storiti, kar je potrebno, da izpolni svojo obveznost plačila. Ta rok začne teči na dan, ko je dolžnik prejel opomin za plačilo, ki mu ga je na zahtevo upnika posredoval organ, pristojen za izvršitev.

Člen 3

Če javne institucije ne izpolnijo svoje obveznosti plačila iz člena 2, lahko upnik predlaga izvršbo v skladu z zakonikom o civilnem postopku in/ali drugimi za to veljavnimi zakonskimi določbami.“

5 — Ordinul nr. 365/741/2014 privind aprobarea Procedurii de efectuare a plăților sumelor prevăzute prin hotărâri judecătorești având ca obiect restituirea taxei pe poluare pentru autovehicule și a taxei pentru emisiile poluante provenite de la autovehicule și a modelului și conținutului unor formulare și pentru modificarea anexei nr. 4 la Ordinul ministrului mediului și schimbărilor climatice și al viceprim-ministrului, ministrul finanțelor publice, nr. 490/407/2013 pentru aprobarea Procedurii de restituire a sumelor prevăzute la art. 7, 9 și 12 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 9/2013 privind timbrul de mediu pentru autovehicule, precum și a sumelor stabilite de instanțele de judecată prin hotărâri definitive și irevocabile.

8. Člen 10a(1) Ordinul ministerului finanțelor publice nr. 2336 din 19 iulie 2011 pentru aprobarea Procedurii de punere în aplicare a titlurilor executorii în baza cărora se solicită înființarea popririi conturilor autorităților și instituțiilor publice deschise la nivelul unităților Trezoreriei Statului (uredba ministra za javne finance št. 2336 o določitvi postopkov za izvajanje izvršilnih naslovov, na podlagi katerih se uvede rubež na računih javnih institucij in organov, odprtih pri državni blagajni) z dne 19. julija 2011 (v nadaljevanju: uredba št. 2336/2011) določa:

„Kadar sodišče odobri rubež, so edini predmet izvršbe zarubljena sredstva, ki jih dolжник ima ali mu jih dolgujejo tretje osebe in ki omogočajo poplačilo terjatev javnih institucij in organov, brez poseganja v omejitve iz člena 1(2) [OG] št. 22/2002, potrjene skupaj s spremembami z zakonom št. 288/2002, kakor je bil pozneje spremenjen in dopolnjen.“

Dejansko stanje, potek postopka in vprašanja za predhodno odločanje

Zadeva C-200/14

9. S. G. Câmpean, tožeča stranka v postopku v glavni stvari, je 9. decembra 2011 kupila rabljen avtomobil, ki je bil prvič registriran v drugi državi članici. Pri registraciji tega avtomobila v Romuniji je tožeča stranka v postopku v glavni stvari plačala znesek 2.737 RON iz naslova dajatve za onesnaževanje z emisijami motornih vozil.

10. Tožeča stranka je 21. februarja 2012 pri predložitvenem sodišču vložila tožbo na vračilo tega zneska skupaj z obrestmi, pri čemer se je sklicevala na nezdružljivost navedene dajatve s pravom Unije.

11. To sodišče se je 5. novembra 2012 obrnilo na Sodišče z vprašanjem za predhodno odločanje, ki se je nanašalo na združljivost te dajatve za onesnaževanje z emisijami motornih vozil s pravom Unije. Sodišče je odgovorilo, da je treba člen 110 PDEU razlagati tako, da nasprotuje uporabi takih dajatev, kot je navedena romunska dajatev za onesnaževanje z emisijami motornih vozil.⁶

12. Vendar je predložitveno sodišče dvomilo, ali bo to, da ugotovi, da obstaja obveznost vračila omenjene dajatve, učinkovito glede na to, da je začela veljati OUG št. 8/2014. V takih okoliščinah se je to sodišče ponovno obrnilo na Sodišče s tem vprašanje za predhodno določanje, ki ga bom zaradi jasnosti označil za vprašanje št. 1:

„1. Ali se člen 6 [PEU], členi 17, 20, 21(1) in 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, načelo vračanja davkov, ki so v skladu s sodno prakso Sodišča po pravu Unije prepovedani, Priporočilo Odbora ministrov Sveta Evrope 16/2003 in Resolucija Parlamentarne skupščine Sveta Evrope 1787/2011 lahko razlagajo tako, da nasprotujejo pravilu, kot je člen XV OUG št. 8/2014?“

6 — Sklep Câmpean in Ciocoiu (C-97/13 in C-214/13, EU:C:2014:229).

13. Predložitvena odločba je na Sodišče prispela 22. aprila 2014. Po tem, ko je bilo to vprašanje predloženo Sodišču, je tožeča stranka v postopku v glavni stvari predlagala, naj se vprašanje za predhodno odločanje dopolni zaradi uveljavitve uredbe št. 365/741/2014 in zaradi dvoma, ki ob upoštevanju drugih določb romunskega prava obstaja glede učinkovitosti odločbe o obveznosti vračila dajatve. V teh okoliščinah je predložitveno sodišče predlog za predhodno odločanje dopolnilo s temi vprašanji, ki jih bom označil kot vprašanja št. od 2 do 6:

- „2. Ali se pravo Unije, ki je navedeno v predlogu za sprejetje predhodne odločbe, ki je predmet zadeve C-200/14, Priporočilo št. 16/2003 Odbora ministrov Sveta Evrope, Resolucija št. 1787/2011 Parlamentarne skupščine Sveta Evrope in Priporočilo št. (80)2 Odbora ministrov lahko razlagajo tako, da nasprotujejo ureditvi, kot so [uredba št. 365/741/2014], členi 1, 2 in 3 [OG št. 22/2002] in [uredba št. 2336/2011]?
 3. Ali je treba zgoraj navedeno pravo Unije in sodno prakso Sodišča [(sodba z dne 22. junija 1989, Constanzo, C-188/89, EU:C:1989:256)] razlagati tako, da morajo službe nacionalne uprave (v obravnavanem primeru davčne in okoljske) po uradni dolžnosti in nemudoma izvršiti sodne odločbe, izdane na upravnem in davčnem področju, ne da bi moral upravičenec do vračila predlagati izvršbo ali izpolniti druge formalne pogoje, ki jih določi tožena stranka dolžnica?
 4. Kako hitro morajo službe nacionalne uprave izvršiti sodno upravno in davčno odločbo ali pobotati pravice upravičencev do vračil z drugimi njihovimi vzajemnimi obveznostmi do države, da se bo to v skladu s pravom Unije štelo za „nemudoma“?
 5. Ali je treba pravo Unije razlagati tako, da se sankcije, kot so določene v poglavju II(b) Priporočila št. 16/2003 Odbora ministrov Sveta Evrope (in sicer globa iz člena 24(3) zakona št. 554/2004), lahko uporabijo tudi v primeru neizpolnitve denarnih obveznosti, ki jih ima uprava na podlagi sodne odločbe?
 6. Katero premoženje se lahko v primeru izvršbe sodne odločbe, izdane zoper javno upravo, zarubi v skladu s poglavjem II, točka 2(d), Priporočila št. 16/2003 Odbora ministrov Sveta Evrope?“
14. Dodatna vprašanja za predhodno odločanje so na Sodišče prispela 18. decembra 2014.

Zadeva C-288/14

15. S. Ciup, tožeča stranka v postopku v glavni stvari, je kupila rabljen avtomobil, ki je bil prvič registriran v drugi državi članici. Pri registraciji tega motornega vozila v Romuniji je tožeča stranka v postopku v glavni stvari plačala znesek 1.774 RON iz naslova dajatve za onesnaževanje z emisijami motornih vozil.

16. Dne 12. julija 2012 je od tožene stranke v postopku v glavni stvari zahtevala vračilo dajatve. Ker temu zahtevku ni bilo ugodeno, je tožeča stranka vložila tožbo pri predložitvenem sodišču. To sodišče je tožbi ugodilo in naložilo vračilo dajatve skupaj z obrestmi od izteka 45-dnevnega roka, računanega od dneva vložitve zahteve za vračilo dajatve (ta rok se je iztekel 27. avgusta 2012) do dneva dejanskega vračila.

17. V postopku v glavni stvari v tej zadevi tožeča stranka zahteva plačilo obresti v znesku 485 RON za obdobje od dneva plačila sporne dajatve (to je od 15. oktobra 2010) do 27. avgusta 2012. Poleg tega zahteva takojšnje, ne obročno plačilo teh obresti.

18. Ker je predložitveno sodišče menilo, da določbe OUG št. 8/2014 nasprotujejo ugoditvi zahtevkom tožeče stranke, je prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je mogoče načeli enakovrednosti in učinkovitosti pravnih sredstev zoper kršitve prava Evropske unije, določeni s sodno prakso Sodišča, ter lastninsko pravico iz člena 17 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah razlagati tako, da nasprotujejo določbam nacionalnega prava, na podlagi katerih se s petletnim obročnim odplačevanjem odložita vračilo dajatev, pobranih v nasprotju s pravom Skupnosti, in plačilo pripadajočih obresti, določeni s sodbama, ki bosta postali izvršljivi do 31. decembra 2015?“

19. Predložitvena odločba je na Sodišče prispela 12. aprila 2014.

Postopek pred Sodiščem

20. Pisna stališča so predložile tožeča stranka v postopku v glavni stvari v zadevi C-200/14, romunska vlada in Evropska komisija. Tožeča stranka v postopku v glavni stvari v zadevi C-200/14 in Komisija sta bili zastopani na skupni obravnavi za obe zadevi, ki je bila opravljena 22. oktobra 2015.

Analiza

21. Obveznost vračila dajatve, pobrane v nasprotju s pravom Unije, skupaj z obrestmi je dopolnitev pravic, ki so posameznikom podeljene z določbami prava Unije, iz katerih izhaja ta nezdružljivost pobiranja.⁷ Ker na tem področju ni predpisov prava Unije, je treba pravila in postopke določiti v nacionalnem pravu držav članic. Pri tem države članice zavezujejo načeli enakovrednosti in učinkovitosti. Določbe romunskega prava, na katere se nanašajo vprašanja za predhodno odločanje, je treba preučiti predvsem ob upoštevanju teh načel.⁸ Predložitveni sodišči zastavljata tudi vprašanje združljivosti teh določb z nekaterimi določbami Listine. Tega vprašanja se bom dotaknil v zadnjem delu sklepnih predlogov. Na začetku pa je treba obravnavati vprašanje dopustnosti vprašanj za predhodno odločanje v zadevi C-200/14, ki ga je zastavila romunska vlada.

Dopustnost vprašanj za predhodno odločanje v zadevi C-200/14

22. Na prvem mestu je treba obravnavati očitek romunske vlade, da Sodišče ni pristojno za razlago aktov, sprejetih v okviru Sveta Evrope, zato naj bi bila vprašanja za predhodno odločanje nedopustna v delu, v katerem se nanašajo na te akte.⁹

23. S tem stališčem se je treba strinjati. Sodišče dejansko ne more obravnavati aktov Sveta Evrope in se ni pristojno izrekat o njihovi razlagi. V obravnavanem primeru Sodišče torej ne bo imelo pristojnosti, da odgovori na vprašanja za predhodno odločanje v delu, v katerem se nanašajo na akte Sveta Evrope.

7 — Sodba Nicula (C-331/13, EU:C:2014:2285, točki 27 in 28 ter navedena sodna praksa).

8 — Predložitveno sodišče v zadevi C-200/14 se v nasprotju s predložitvenim sodišče v zadevi C-288/14 v svojih vprašanjih za predhodno odločanje ni izrecno sklicevalo na ta načela kot predmet razlage, za katero je zaprosilo. Sklicevalo pa se je na načelo vračila dajatev, pobranih v nasprotju s pravom Unije, ki je neločljivo povezano s spoštovanjem načel enakovrednosti in učinkovitosti (glej zlasti sodbo Târșia, C-69/14, EU:C:2015:662, točka 26 in 27). Preudarki v zvezi s tema načeloma veljajo torej tudi za zadevo C-200/14.

9 — Gre za Priporočilo št. 16/2003 Odbora ministrov Sveta Evrope, Resolucijo št. 1787/2011 Parlamentarne skupščine Sveta Evrope in Priporočilo št. (80)2 Odbora ministrov (glej vprašanja za predhodno odločanje v zadevi C-200/14).

24. Na drugem mestu se je treba opredeliti do očitka, ki ga je podala romunska vlada, da so vprašanja za predhodno odločanje v celoti nedopustna, ker se nanašajo na težave v zvezi z izvršitvijo morebitne odločbe o vračilu sporne dajatve, postopek v glavni stvari pa se nanaša le na ugotovitev, da obstaja taka obveznost, ki bremeni romunske organe. Po mnenju romunske vlade so ta vprašanja glede na stanje zadevnega postopka povsem hipotetična.

25. Vendar v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča za vprašanja v zvezi z razlago prava Unije, ki jih nacionalna sodišča zastavijo v pravnem in dejanskem okviru, ki so ga pristojna opredeliti sama, velja domneva upoštevnosti. Sodišče lahko predlog za sprejetje predhodne odločbe nacionalnega sodišča zavrže samo, če je očitno, da zaprosena razlaga prava Unije nima nobene zveze z dejanskim stanjem ali predmetom spora pred predložitvenim sodiščem, če je problem hipotetičen ali če Sodišče nima na voljo pravnih in dejanskih elementov, potrebnih za to, da bi lahko na zastavljena vprašanja dalo koristne odgovore.¹⁰

26. V obravnavani zadevi sta nezdružljivost sporne dajatve s pravom Unije in zato tudi obveznost njenega vračila načeloma nesporni, saj sta razvidni iz odgovora Sodišča na prvi predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je posredovalo predložitveno sodišče v postopku o glavni stvari.¹¹ Vprašanja, ki jih je to sodišče zastavilo v obravnavani zadevi, torej nikakor niso hipotetična in niso nepovezana s sporom, ki ga v postopku v glavni stvari obravnava predložitveno sodišče. Vprašanje, v kakšnem obsegu bo nato predložitveno sodišče pri odločanju lahko uporabilo odgovor Sodišča, pa je vprašanje razlage nacionalnega procesnega prava, ki pa ni v pristojnosti Sodišča. Tako oceno lahko poda izključno predložitveno sodišče. Ker je to sodišče menilo, da so odgovori na njegova vprašanja nujno potrebni za izdajo odločbe, Sodišče o tem ne more dvomiti.

27. Glede na navedeno menim, da ni razlogov za izpodbijanje dopustnosti vprašanj za predhodno odločanje v zadevi C-200/14.

Uvodni preudarki glede načela lojalnega sodelovanja

28. Nekateri od aktov romunskega prava, o katerih združljivosti s pravom Unije dvomi predložitveno sodišče, zlasti OUG št. 8/2014 in uredba št. 365/741/2014, so bili sprejeti po razglasitvi sodb Sodišča, s katerimi je bilo odločeno, da so v Romuniji veljavne dajatve za registracijo motornih vozil nezdružljive s pravom Unije.¹² Namen teh aktov je ravno določitev pravil in postopkov za vračilo teh dajatev. Tako se lahko v zvezi s tem zastavi vprašanje, mar določitev pravil za vračanje dajatve po tem, ko je že bila razglašena za nezdružljivo s pravom Unije, ne krši načela lojalnega sodelovanja med Unijo in državami članicami, ki izhaja iz člena 4(3) PEU.

29. Vendar menim, da določitev takih posebnih pravil sama po sebi ne krši načela lojalnega sodelovanja. V položaju, v katerem je država članica soočena z zahtevo vračila velike količine pobranih dajatev veliko davkoplačevalcem, se določitev posebnih pravil tega vračila lahko izkaže ne le za nujno z vidika te države, ampak tudi za koristno za zainteresirane davkoplačevalce. Ta posebna pravila pa ne smejo biti manj koristna kot splošna načela in ne smejo čezmerno otežiti ali dejansko onemogočiti vračila dajatve. Z drugimi besedami, morajo biti skladna z načeloma enakovrednosti in učinkovitosti.

10 — Sodba Melki in Abdeli (C-188/10 in C-189/10, EU:C:2010:363, točka 27 in navedena sodna praksa).

11 — Sklep Câmpean in Ciocoiu (C-97/13 in C-214/13, EU:C:2014:229).

12 — Gre zlasti za sodbi Tatu (C-402/09, EU:C:2011:219) in Nisipeanu (C-263/10, EU:C:2011:466).

30. Sodišče je v zvezi s členom 10 ES (postal člen 4(3) PEU) sicer razsodilo, da v takem primeru država članica ne more določiti pravil tako, da možnost pridobitve vračila dajatve, pobrane v nasprotju pravom Unije, omeji.¹³ Je pa to odločitev izpeljalo iz načel enakovrednosti in učinkovitosti.¹⁴ Po mojem mnenju je zato treba ugotoviti, da načelo lojalnega sodelovanja ne nasprotuje temu, da države članice določijo posebna pravila za vračanje dajatev, ki so bile razglašene za nezdružljive s pravom Unije, če so ta pravila skladna z načeloma enakovrednosti in učinkovitosti.

Načelo enakovrednosti

31. V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča načelo enakovrednosti pomeni, da postopkovna pravila o pravnih sredstvih, s katerimi se zagotavlja varstvo pravic, ki jih imajo davkoplačevalci na podlagi prava Unije, ne smejo biti manj ugodna od tistih, ki veljajo za podobna nacionalna pravna sredstva.¹⁵ To načelo je posebej pomembno v zvezi s pravili, ki so v nacionalnem pravu države članice določena za vračanje dajatve, ki je bila razglašena za nezdružljivo s pravom Unije, kot so pravila iz OUG št. 8/2014 in uredbe št. 365/741/2014.

32. Predložitveni sodišči nista podali informacij, ki bi omogočale presojo združljivosti določb romunskega prava, ki so predmet teh zadev, z načelom enakovrednosti. Romunska vlada pa trdi, da to načelo ni bilo kršeno, ker se podobna pravila, kot je pravilo o obročnem izplačilu zneskov, ki jih dolguje državni proračun, uporabljajo v drugih primerih, na primer v zvezi z dolgovi države, ki izhajajo iz delovnega razmerja.

33. Vendar je treba v zvezi s tem poudariti, da presoja nacionalnih določb z vidika njihove skladnosti z načelom enakovrednosti zahteva, da se jih primerja s pravili o varstvu pravic, ki izhajajo iz nacionalnega prava in imajo podobne značilnosti. Sodišče je to zelo jasno določilo v svoji sodni praksi, tako da je ugotovilo, da je za spoštovanje tega načela potrebno, da se zadevni nacionalni predpis uporablja enako za pravna sredstva, ki temeljijo na kršitvi prava Unije, kot za tista, ki temeljijo na kršitvi nacionalnega prava, *če imajo podoben predmet in podlago*.¹⁶

34. Za presojo skladnosti določb o vračilu dajatve, ki je bila razglašena za nezdružljivo s pravom Unije, z navedenim načelom je torej potrebno, da se te primerjajo s pravili, ki po nacionalnem pravu veljajo za vračilo dajatve, za katero se – na primer v okviru presoje ustavnosti – ugotovi, da je bila pobrana v nasprotju z nacionalnim pravom. Nacionalna pravila o vračilu ali plačilu dolgov s strani državnega proračuna, ki so drugačna od pravil o vračilu neupravičeno pobranih dajatev, kot so neplačane plače, torej nikakor niso pomembna in nikakor ne vplivajo na skladnost ali neskladnost pravil o vračilu dajatve, ki je bila razglašena za nezdružljivo s pravom Unije, z načelom enakovrednosti.

35. Za izvedbo te presoje bosta predložitveni sodišči torej morali identificirati pravila, ki v skladu z nacionalnimi določbami veljajo za vračilo dajatve, pobrane v nasprotju z nacionalno zakonodajo, in bosta nato morali z njimi primerjati pravila o vračilu dajatve, ki se obravnava v postopku v glavni stvari in ki je bila razglašena za nezdružljivo s pravom Unije.¹⁷ Če bosta predložitveni sodišči ugotovili, da so zadnjenavedena pravila manj ugodna, jih ne bosta smeli uporabiti, tako da bodo lahko zainteresirani davčni zavezanci prejeli vračilo v skladu s pravili, ki niso manj ugodna od pravil, ki bi se uporabila, če bi zahtevali vračilo dajatve, pobrane v nasprotju z nacionalnim pravom.

13 — Sodba Weber's Wine World in drugi (C-147/01, EU:C:2003:533, točka 86).

14 — Glej sodbo Deville (240/87, EU:C:1988:349, točki 12 in 13).

15 — Glej zlasti sodbe Rewe-Zentralfinanz in Rewe-Zentral (33/76, EU:C:1976:188, točka 5), Littlewoods Retail in drugi (C-591/10, EU:C:2012:478, točka 27) in Târșia (C-69/14, EU:C:2015:662, točka 27).

16 — Sodba Littlewoods Retail in drugi (C-591/10, EU:C:2012:478, točka 31) (moj poudarek).

17 — Prav tam.

36. Na vprašanja za predhodno odločanje, zastavljena v obeh obravnavanih zadevah, je treba v zvezi s tem odgovoriti tako, da načelo enakovrednosti pri varstvu pravic, ki izhajajo iz prava Unije, in pravic, ki izhajajo iz nacionalnega prava, nasprotuje nacionalnim pravilom držav članic, ki za vračilo dajatve, za katero je bilo ugotovljeno, da ni združljiva s pravom Unije, določajo manj ugodne pogoje, kot za vračilo dajatve, prejete v nasprotju z nacionalnim pravom. Presajo v zvezi s tem morata opraviti nacionalni sodišči.

Načelo učinkovitosti

37. Tudi če nacionalne določbe, namenjene varstvu pravic, ki izhajajo iz prava Unije, izpolnjujejo pogoje enakovrednosti, morajo izpolniti še merilo učinkovitosti. Ta neodvisnost teh dveh načel, je bistvena, saj pomeni, da morajo biti zahteve, ki iz njiju izhajajo, izpolnjene hkrati. Povedano drugače, zahteve, ki veljajo za nacionalne določbe, niso izpolnjene, če pravice, ki izhajajo iz prava Unije, niso učinkovito zavarovane, tudi če so podobne pravice, določene z nacionalnim pravom, varovane na enak ali enakovreden način.

38. Načelo učinkovitosti, kakor je oblikovano v sodni praksi, zahteva, da nacionalne določbe ne smejo biti oblikovane tako, da v praksi onemogočajo ali čezmerno otežujejo uresničevanje pravic, ki izhajajo iz pravnega reda Unije.¹⁸ V zvezi z vračilom dajatve, pobrane v nasprotju s pravom Unije, to ne pomeni le, da ima davčni zavezanec pravico, da se mu vrne celoten znesek dajatve skupaj z obrestmi, temveč tudi, da določbe, ki urejajo to vračilo, ne smejo čezmerno otežiti uresničevanja te pravice, povedano drugače, ne smejo preseči tistega, kar je nujno.

39. Ob upoštevanju teh načel je treba proučiti posamezne določbe, na katere se nanašajo različna vprašanja za predhodno odločanje in ki veljajo za vračilo dajatve za registracijo motornih vozil.

Vračilo dajatve po obrokih v petih letih

40. S pobiranjem dajatve v nasprotju s pravom Unije pride do nezakonitega položaja. Namen vračila take dajatve je predvsem popraviti to nezakonitost. Tak položaj se ohrani tako dolgo, dokler dajatev ni vrnjena davčnemu zavezancu. Ta dajatev mora zato biti vrnjena brez odlašanja, kar pomeni takoj po tem, ko so bili izvedeni postopki, nujni za ugotovitev obstoja obveznosti vračila in za njeno izpolnitev.

41. Kakršno koli neutemeljeno podaljševanje stanja nezakonitosti, ki izhaja iz pobiranja dajatve v nasprotju z zakonom, ovira uresničevanje cilja, ki mu sledi obveznost vračila take dajatve. To velja zlasti takrat, ko država članica predvidi obročno vračilo dajatve in s tem vedoma in namenoma podaljša to nezakonitost. Taka podrobna pravila so torej v nasprotju z načelom učinkovitosti.

42. Drugi cilj, ki se uresničuje s tem vračilom dajatve, nezdružljive s pravom Unije, skupaj z obrestmi, je popravilo škode, ki je nastala z izgubo možnosti razpolagati s finančnimi sredstvi, do katere je prišlo zaradi neupravičenega pobiranja dajatve.¹⁹ Posledica časovnega zamika ali obročnega plačila obresti, dolgovanih iz tega naslova, je, da v tem času škoda ni popravljena. To je torej v nasprotju z načelom učinkovitosti. Glede tega je treba dodati, da škoda nastane v trenutku, ko je dajatev pobrana. Da se ta popravi, se morajo torej plačati obresti za celotno obdobje, šteto od dneva neupravičenega pobiranja dajatve do njenega dejanskega plačila davčnemu zavezancu.

18 — Glej zlasti sodbe *Les Fils de Jules Bianco in Girard* (331/85, 376/85 in 378/85, EU:C:1988:97, točka 12), *Metallgesellschaft in drugi* (C-397/98 in C-410/98, EU:C:2001:134, točka 85) in *Târșia* (C-69/14, EU:C:2015:662, točka 27).

19 — Glej zlasti sodbe *Metallgesellschaft in drugi* (C-397/98 in C-410/98, EU:C:2001:134, točka 87), *Littlewoods Retail in drugi* (C-591/10, EU:C:2012:478, točki 25 in 29) in *Irimie* (C-565/11, EU:C:2013:250, točki 21 in 26).

43. Eden od načinov vračila neupravičeno pobrane dajatve je lahko pobot te dajatve z drugimi dolgovi davčnega zavezanca do državne blagajne. V takem primeru se v celoti uporabljajo zgoraj navedena načela (točki 41 in 42). Omejitev možnosti takega pobota na 20 % celotnega zneska vračila na leto je torej v nasprotju z načelom učinkovitosti. Možnost takega pobotanja bi morala biti uresničljiva brez odlašanja za celoten znesek neupravičeno prejete dajatve skupaj z obrestmi, če pa znesek vračila presega znesek dolgov davčnega zavezanca, bi bilo treba razliko vrniti brez odlašanja v obliki plačila denarnega zneska.

Vračilo na zahtevo davčnega zavezanca in obveznost priložiti nekatere dokumente

44. Glede določbe, da do vračila dajatve, pobrane v nasprotju s pravom Unije, pride na zahtevo zainteresiranega davčnega zavezanca, menim, da ne krši načela učinkovitosti. Po mojem mnenju se lahko od davčnega zavezanca zahteva, da ravna aktivno, zato da doseže uresničitev pravic, ki jih ima. Taka zahteva uresničevanja njegovih pravic ne oteži čezmerno niti ga ne onemogoča. Menim, da se načelo učinkovitosti ne more razlagati tako, da državam članicam nalaga obveznost, da dajatve, pobrane v nasprotju s pravom Unije, vrnejo po uradni dolžnosti.

45. Prav tako ne menim, da ja treba pravilo, s katerim se nalaga predložitev dokumentov, s katerimi se potrjuje istovetnost vlagatelja zahteve in njegova pravica do vračila dajatve, šteti za pretirano.

46. Če pa je treba upoštevno določbo iz priloge I k uredbi št. 365/741/2014 razlagati tako, da za vračilo velja pogoj, da davčni zavezanec najprej pridobi sodno odločbo, s katero je ugotovljena obveznost takega vračila, se mi zdi ta pogoj nedvomno v nasprotju z načelom učinkovitosti. Razlaga prava Unije in zlasti člena 110 PDEU, iz katere izhaja nezdružljivost romunske dajatve, pobrane pri registraciji motornih vozil, s pravom Unije, je bila namreč podana v sodni praksi Sodišča. Ta sodna praksa je zavezujoča ne le za sodišča, ki so glede tega zastavila vprašanja za predhodno odločanje, temveč tudi za vsa druga romunska sodišča, in kot pravilno navaja Komisija v svojem stališču, tudi za upravne organe. Glede na navedeno je posledica nujnosti sprožitve sodnega postopka, katerega izid je v naprej znan, in nato ločenega upravnega postopka to, da se uresničevanje pravice do vračila dajatve čezmerno oteži.

Omejenost finančnih sredstev, namenjenih za vračilo dajatve

47. Omejitev finančnih sredstev, ki so lahko namenjena vračilu dajatve, na zneske, ki so v ta namen določeni v proračunu pristojnega proračunskega porabnika, onemogoča vračilo dajatve, če se izkaže, da so ti zneski nezadostni. Taka omejitev se mi zato zdi očitno v nasprotju z načelom učinkovitosti, zlasti ker vračilo dajatve pogojuje z okoliščino, ki je povsem odvisna do subjekta, ki mora izvesti vračilo, torej od države. S tem v bistvu omogoča izognitev vračilu pod pretvezo pomanjkanja sredstev, ki so v ta namen določena v proračunu. Obveznost vračila dajatve, pobrane v nasprotju s pravom Unije, je obveznost rezultata, ki se ji država članica ne sme izogniti.

Omejitev v zvezi z izvršbo

48. Do izpolnitve obveznosti vračila dajatve, pobrane v nasprotju s pravom Unije, lahko sicer pride na zahtevo zainteresiranega subjekta, vendar mora biti prostovoljna, z drugimi besedami ne da bi bilo zainteresiranemu subjektu treba začeti postopek izvršbe. V takem primeru in iz razlogov, navedenih v točki 47 zgoraj, nacionalno pravo aktiv, na katerih se izvede izvršitev, ne sme omejiti na zneske, ki so izrecno namenjeni vračilu davka. Dolžnik je v tem primeru državna blagajna, izvršitev pa je treba opraviti ob uporabi splošnih načel, ki urejajo izpolnjevanje denarnih terjatev do državne blagajne in ki veljajo v zadevni državi članici.

49. Glede trenutka, od katerega se lahko uvede izvršba za vračilo protipravno pobrane dajatve, načelo učinkovitosti po mojem mnenju ne ovira tega, da se država članica, ki je določila poseben postopek za vračilo dajatve, pobrane v nasprotju s pravom Unije, upre izvršitvi tega vračila do zaključka tega postopka. Pogoj za to pa je, da je navedeni postopek skladen z načeloma enakovrednosti in učinkovitosti. Če pa ta postopek krši ti načeli, ker je na primer dejansko in celotno vračilo dajatve skupaj z obrestmi časovno odloženo, mora davčni zavezanec imeti možnost zahtevati izvršbo, če vračila ne dobi v razumnem roku.

Rok za obravnavo zahteve za vračilo

50. V skladu z nacionalnimi določbami, ki so predmet vprašanj za predhodno odločanje, se zahtevki za vračilo sporne dajatve obravnavajo v 45 dneh. Ta rok se mi ne zdi pretirano dolg in je v mejah, ki jih države članice običajno določijo za obravnavo upravnih zadev, zato menim, da ni v nasprotju z načelom učinkovitosti.

51. Vendar gre v skladu z informacijami, ki sta jih podali predložitveni sodišči, za daljši rok kot tisti, ki se po romunskem pravu običajno uporablja za take zadeve in znaša 30 dni. Ta razlika torej lahko pomeni težavo v zvezi z načelom enakovrednosti. Presoja v zvezi s tem pa morata opraviti predložitveni sodišči.

Odgovor na vprašanja za predhodno odločanje v zvezi z načelom učinkovitosti

52. Če povzamem navedene preudarke, predlagam, naj se na vprašanja za predhodno odločanje odgovori tako:

1. Načelo učinkovitosti varstva pravic, ki jih imajo davčni zavezanci na podlagi prava Unije, je treba razlagati tako, da nasprotuje določbam nacionalnega prava, v skladu s katerimi se:
 - dajatev, pobrana v nasprotju s pravom Unije, skupaj s pripadajočimi obrestmi vrne obročno v petih letih, pri čemer je možnost davčnega zavezanca, da zneske, ki so mu dolgovani iz tega naslova, pobota s svojimi davčnimi dolgi, omejena na te obroke;
 - davčnemu zavezancu nalaga, naj pridobi sodno odločbo, s katero se ugotovi obstoj pravice do vračila dajatve, pobrane v nasprotju s pravom Unije, čeprav nezakonitost dajatve nedvoumno izhaja iz sodne prakse Sodišča;
 - znesek finančnih sredstev, namenjenih za vračilo dajatev, omeji na zneske, ki so v ta namen določeni v proračunu pristojnega proračunskega porabnika;
 - omejuje možnost davčnega zavezanca, da začne postopek izvršbe, če država neutemeljeno časovno odloži vračilo dajatve ali mu dopusti le, da predlaga izvršbo na zneskih, ki so v proračunu določeni za vračilo te dajatve.
2. Načelo učinkovitosti varstva pravic, ki jih imajo davčni zavezanci na podlagi prava Unije, je treba razlagati tako, da ne nasprotuje določbam nacionalnega prava, v skladu s katerimi:
 - se dajatev, pobrana v nasprotju s pravom Unije, vrne na zahtevo zainteresiranega davčnega zavezanca, ki ji mora predložiti dokumente, s katerimi dokazuje svojo istovetnost in pripadajočo mu pravico do vračila dajatve;
 - davčni zavezanec ne more predlagati izvršbe pred končanjem postopka za vračilo dajatve, pobrane v nasprotju s pravom Unije, če ta postopek izpolnjuje zahteve enakovrednosti in učinkovitosti.

Razlaga določb Listine

53. Člen 51(1) Listine določa, da se določbe Listine za države članice uporabljajo samo, ko te države izvajajo pravo Unije. Kakor je razvidno iz ustaljene sodne prakse Sodišča o razlagi te določbe, se temeljne pravice, ki se zagotavljajo v pravnem redu Unije – in torej predvsem pravice, vsebovane v Listini – uporabljajo v vseh položajih, ki jih ureja pravo Unije. Temeljne pravice, ki se zagotavljajo z Listino, morajo zato biti spoštovane, če nacionalna ureditev spada na področje uporabe prava Unije.²⁰

54. Romunske določbe, ki so predmet obravnave v teh zadevah, določajo pravila za vračilo dajatve, pobrane v nasprotju s pravom Unije, in je torej njihov namen varstvo pravic, ki iz tega prava izhajajo. Nedvomno torej spadajo na področje njegove uporabe in zato na področje uporabe Listine.

55. Vendar menim, da zgoraj navedena razlaga načel enakovrednosti in učinkovitosti nudi predložitvenima sodiščema ustrezno podlago za presojo, da nekatere določbe romunskega prava o dajatvi, pobrani pri registraciji motornih vozil, niso združljive s pravom Unije. Določbe Listine sicer vplivajo na razlago načela učinkovitosti v okviru uresničevanja pravic, ki izhajajo iz prava Unije, pred nacionalnimi organi. Ob upoštevanju navedenih preudarkov pa je nesmiselno samostojno preučiti določbe romunskega prava glede na Listino.

56. Če pa bi Sodišče v nasprotju z mojim predlogom razsodilo, da romunske določbe niso nezdružljive s tema načeloma, bi jih bilo treba preučiti glede na določbe Listine, navedene v vprašanjih za predhodno odločanje. Pri tej preučitvi bi bilo treba upoštevati razloge, ki morebiti utemeljujejo stališče, da so romunske določbe združljive s pravom Unije in zlasti z načelom učinkovitosti (preučitev njihove združljivosti z načelom enakovrednosti morata v prvi vrsti opraviti predložitveni sodišči). Ker pa takih razlogov ne vidim, te preučitve ne morem opraviti.

Predlog

57. Ob upoštevanju zgornjih ugotovitev Sodišču predlagam, naj na vprašanja za predhodno odločanje, ki sta jih podali Tribunalul Sibiu in Tribunalul Timiș, odgovori:

1. Načelo enakovrednosti pri varstvu pravic, ki izhajajo iz prava Unije, in pravic, ki izhajajo iz nacionalnega prava, nasprotuje nacionalnim pravilom držav članic, ki za vračilo dajatve, za katero je bilo ugotovljeno, da ni združljiva s pravom Unije, določajo manj ugodne pogoje kot za vračilo dajatve, prejete v nasprotju z nacionalnim pravom. Presojo v zvezi s tem morata opraviti nacionalni sodišči.
2. Načelo učinkovitosti varstva pravic, ki jih imajo davčni zavezanci na podlagi prava Unije, je treba razlagati tako, da nasprotuje določbam nacionalnega prava, v skladu s katerimi se:
 - dajatev, pobrana v nasprotju s pravom Unije, skupaj s pripadajočimi obrestmi vrne obročno v petih letih, pri čemer je možnost davčnega zavezanca, da zneske, ki so mu dolgovani iz tega naslova, pobota s svojimi davčnimi dolgi, omejena na te obroke;
 - davčnemu zavezancu nalaga, naj pridobi sodno odločbo, s katero se ugotovi obstoj pravice do vračila dajatve, pobrane v nasprotju s pravom Unije, čeprav nezakonitost dajatve nedvoumno izhaja iz sodne prakse Sodišča;
 - znesek finančnih sredstev, namenjenih za vračilo dajatev, omeji na zneske, ki so v ta namen določeni v proračunu pristojnega proračunskega porabnika;

20 — Sodba Åkerberg Fransson (C-617/10, EU:C:2013:105, točki 19 in 21).

- omejuje možnost davčnega zavezanca, da začne postopek izvršbe, če država neutemeljeno časovno odloži vračilo dajatve ali mu dopusti le, da predlaga izvršbo na zneskih, ki so v proračunu določeni za vračilo te dajatve.
3. Načelo učinkovitosti varstva pravic, ki jih imajo davčni zavezanci na podlagi prava Unije, je treba razlagati tako, da ne nasprotuje določbam nacionalnega prava, v skladu s katerimi:
- se dajatev, pobrana v nasprotju s pravom Unije, vrne na zahtevo zainteresiranega davčnega zavezanca, ki ji mora predložiti dokumente, s katerimi dokazuje svojo istovetnost in pripadajočo mu pravico do vračila dajatve;
 - davčni zavezanec ne more predlagati izvršbe pred končanjem postopka za vračilo dajatve, pobrane v nasprotju s pravom Unije, če ta postopek izpolnjuje zahteve enakovrednosti in učinkovitosti.